

Täysistunto

Torstai 11.3.2021 klo 16.04—17.40

Täysistunto alkoi klo 16.04. Täysistunto päättyi klo 17.40.

Puhetta johti toinen varapuhemies Juho Eerola (16.04—17.40).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat! Pahoittelut siitä, että täysistunto pääsee alkamaan hieman myöhässä, kun puhemiesneuvoston kokous venähti.

2.1. Muut ilmoitukset

Valtioneuvosto on 8.3.2021 antanut valtioneuvoston asetuksen ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (M 3/2021 vp).

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 15, 20, 27, 28, 33, 36–39, 41, 45–47, 56/2021 vp.

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
sisäministeri Maria Ohisalo
opetusministeri Jussi Saramo

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Paikalla olevat ministerit ovatkin jo siirtyneet istumaan ministeriaitioon. Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen näille paikalla oleville ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

3.1. Suullinen kysymys kuntavaalien siirtämisestä (Vilhelm Junnila ps)

Suullinen kysymys SKT 39/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

Keskustelu

16.05 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kolme kuukautta sitten oikeusministeri esiintyi jämäkästi: ”demokratiaan kuuluu, että vaalit toimitetaan ajallaan vaikeissakin olosuhteissa”, ministeri Henriksson julisti. Ministeri muistutti, että vaaleja on järjestetty korona-aikana useissa maissa, ja korosti Yhdysvaltojen ennätysellistä äänestysaktiivisuutta. Demokraattisen yhteiskunnan perustaa on kuitenkin loukattu, eikä vaaleja Suomessa järjestetä ajallaan. Hallitus ei saa rajaturvallisuutta kuntoon, mutta vaalit siirretään laskelmaharjoitukseen vedoten. THL:n johtaja Tervahautakin totesi laskelman olleen taustamateriaalia, ei heidän arvionsa, [Eduskunnasta: Oho!] ja oikeusministerin poimineen luvut itse. Kertokaa, miten tämä päätös tarkalleen syntyi, kun pari viikkoa aiemmin kaikki puolueet vastustivat vaalien siirtoa asiallisin perustein. Olette todennut, että äänestäminen ei ole turvallista. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Miksi ette ole vuodessa tehnyt siitä [Puhemies koputtaa] kansalaisille turvallista?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

16.06 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomessa olemme aina valmistelleet vaaleihin liittyvät asiat parlamentaarisesti, ja niin nytkin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tähän asti!] Nytkin on tehty niin. Kaikki puolueet tässä salissa ovat olleet mukana päättämässä kuntavaaleista. Kahdeksan yhdeksästä puolueesta oli mukana lauantaina, kun se tärkeä linjaus tehtiin. Ja miksi se tehtiin? Miksi tehtiin se linjaus, että vaalit siirretään kesäkuuhun? Linjaus tehtiin siksi, että tautitilanne tässä maassa on pahentunut. [Jussi Halla-aho: Onko hallitus epäonnistunut koronan torjunnassa?] Linjaus tehtiin siksi, että muuntovirus leviää.

THL:n viesti puoluesihteereille oli erittäin selkeä. Viesti oli se: on todennäköisempää, että touko—kesäkuun vaihteessa epidemia on rauhallisemmassa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] vaiheessa kuin 18.4. Tämän totesi myös THL:n pääjohtaja lauantaina. Riskit vaalien epäonnistumiselle [Puhemies koputtaa] olisivat olleet olemassa, ellei tätä linjausta oltaisi tehty.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat tästä aiheesta esittää paikalla oleville ministereille lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Ja edustaja Junnila saa jatkaa.

16.08 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä ensimmäisen kysymyksen: miksi ette ole vuodessa tehnyt äänestämisestä turvallista? Vaalilaissa määritellään, milloin puolueiden tulee jättää lista ehdokkaista, jotta kansalaiset voivat äänestää. Se oli tiistaina. Määräaikaakaan ollaan kuitenkin vaalipäivän ohella siirtämässä, vaikka se ei millään lailla liity koronaan. [Mika Niikko: Aika törkeää!] Taannehtivalla lainsäädännöllä voi olla vaikutusta vaalitulokseen. Jos kuvitellaan, että vaalien siirto on tehty vilpittömästi kansanterveydellisistä syistä, niin kertokaa, mikä on se terveydellinen syy siirtää myös ehdokasasettelun aikarajaa. Ymmärrämme, että parin kuukauden siirron aikana vaalikelpoisiksi tulevilla eli 18 vuotta täyttävillä pitää olla mahdollisuus asettua ehdolle, mutta tarvitaanko lisää aikaa myös puoluepoliittisiin tavoitteisiin? Arvoisa hallitus, oletteko valmiit rajaamaan ehdokkaiden täydentämisen vain heihin, jotka täyttävät 18 vuotta, ja onko teillä edes tiekarttaa ulos tästä kaikesta? Jos oikeusministeriö ei saa [Puhemies koputtaa] nytkään sitä pakettia edes kesäkuuhun mennessä kasaan, mitäs sitten tehdään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika täynnä. — Ministeri Henriksson.

16.09 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse kokonaisarvioinnista. Minun mielestäni vastuullinen päätöksentekijä huomaa myös sen, [Jani Mäkelä: Vastaa kysymykseen!] että koronatilanne pahenee, ja se on pahentumassa huomattavasti siitä, mitä me [Sebastian Tynkkynen: Miksei tule vastaus- ta? — Puhemies koputtaa] vielä aikaisemmin tiedettiin. THL muutti tässä myös asentonsa viime perjantaina. [Jani Mäkelä: Kenen käskystä?] Selkeästi tuli esille se, että on turvallisempaa järjestää vaalit kesäkuussa. Silloin olemme ehdineet rokottaa paljon enemmän suomalaisia. Vaalejahan pidetään sen takia, että ihmiset voivat olla vaikuttamassa, ja pitää olla turvallista mennä äänestämään.

Oikeusministeriö on tehnyt paljon tämän asian eteen [Perussuomalaisten ryhmästä: Muttei riittävästi!] yhdessä THL:n kanssa, mutta oikeusministeriö ei voi vastata tämän maan tautitilanteesta, [Sebastian Tynkkynen: Mutta se voi varautua vaaleihin!] ja nyt tämä vaalien siirtäminen kesäkuulle mahdollistaa myös sen, että ennakkoäänestysaikaa pidennetään, ja se mahdollistaa myös sen, että useampi voi osallistua vaaleihin, ja se on asia, [Puhemies koputtaa] joka myös on demokratian puolesta eikä demokratiaa vastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Halla-aho.

16.10 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituspuolueet ovat toistelleet sitä, että muissakin maissa on siirretty vaaleja korona-aikana. Niin on, vuonna 20, etenkin pandemian alussa, jolloin tilanne oli kaikkialla kaoottinen. Te ette pääse pakoon sitä, että vuonna 21 Suomi on poikkeus. Suomi ei kykene järjestämään vaaleja, vaikka muut länsimaat kykenevät, ja monet niistä paljon Suomea paremmassa tautitilanteessa.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Mutta sen lisäksi, että Suomi ei kykene järjestämään vaaleja, se ei kykene edes siirtämään niitä säädylisellä tavalla. Oikeusministeri vakuuttaa loppuun asti, että tarvittavia järjestelyjä tehdään ja että vaalit pidetään ajallaan. Sitten ne siirretään 3 päivää ennen ehdokasasettelun päättymistä. Lopuksi ministerit ryömivät johonkin kivenkoloon moneksi päiväksi eivätkä kommentoi asiaa mitenkään. Arvoisa hallitus ja ennen kaikkea ministeri Henriksson, ymmärrätekö te epäonnistuneenne tehtävässänne, ja jos kyllä, mitä johtopäätöksiä te aiotte [Puhemies koputtaa] siitä tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

16.12 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrätekö, että tämä tauti leviää? Ymmärrätekö, että on suomalaisten [Jani Mäkelä: Eiköhän se ole tullut selväksi!] etu, että me järjestetään äänestys silloin, kun se on terveysturvallisesti [Perussuomalaisten ryhmästä: Rajat on auki!] tehtävissä.

Arvoisa puhemies! Tässä nostettiin esille, että mikään länsimaa ei ole nyt siirtämässä vaaleja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka niin sanoi?] Minulla on ihan tuoretta tietoa: Ranska on nyt siirtämässä omia aluevaalejaan. Ranska siirtää maaliskuun aluevaalit kesäkuuhun. Saattaa olla niin, että 13. ja 20. kesäkuuta pidetään myös Ranskassa aluevaalit. Toinen tieto, mikä minulle on äskettäin tullut, on se, että myös Italia on päättänyt siirtää paikallisvaalejaan. Tämä on aivan tuoretta tietoa. Italian paikallisvaalit, jotka olisivat toukokuussa, on päätetty siirtää syksylle. [Mika Niikon välihuuto] Elikkä Suomi ei ole missään nimessä [Puhemies koputtaa] yksin. Tämä muuntovirus leviää ihan toisella tavalla kuin se virus, mikä meillä oli viime vuonna.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika täynnä. — Edustaja Meri.

16.13 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! [Puhemies: Puhemies!] Ministeri Henriksson, te sanoitte, että te ette vastaa tautitilanteesta. No, hallitus tietysti vastaa niistä estotoimenpiteistä, mutta te vastaatte oikeusministeriössä vaalien onnistumisesta, ja totesitte, että vastuullinen päätöksentekijä tekee niin tai näin. Onko se teistä vastuullista, että te olette poiminut tiettyjä lukuja näistä THL:n tilastoista? Olen tottunut siihen, että olette juristina huolellinen, ja nyt minulla pikkusen tämä luottamus lakivaliokunnan puheenjohtajana horjuu, että ovatko nämä esitykset myös huolella harkittuja, jos te poimitte sieltä tiettyjä asioita. Olen todella huolestunut.

Ja kysyn teiltä myöskin, että miten te aiotte käyttää tämän ajan. Olette luvanneet antaa kunnille lisää rahaa, mutta mitä uusia edellytyksiä, kiertäviä busseja, mitä edellytetään? Seisotaanko nyt tumput suorassa kesäkuuhun asti ja sitten taas todetaan, että voi voi, kun tautitilanne oli tämä? Eli vastatkaa, ministeri Henriksson. [Perussuomalaisten ryhmästä: Teillä on ollut vuosia aikaa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson.

16.14 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On niin, että suuri osa tästä salista on myös itse kunnissa kunnanvaltuustoissa jäseninä. Suuri osa teistä voi itse olla vaikuttamassa siihen, miten käytännössä terveysturvallisesti siinä omassa kunnassa hoidetaan näitä asioita. Oikeusministeriö on ihan elokuusta

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

lähtien tehnyt valtavasti työtä yhdessä THL:n kanssa löytääksemme niitä hyviä keinoja, ja kunnat ovat saaneet viimeksi nyt helmikuussa ohjeistuksia, miten terveysturvalliset vaalit käytännössä hoidetaan ja järjestetään: tulee maskit, tulee olemaan pleksilasit, tulee olemaan käsidesiä, [Mika Niikon ja Jani Mäkelän välihuudot] pitää olla mahdollisuus äänestää myös ulkona ja niin edelleen.

Kyllä kai se, arvoisat edustajat, on niin, että paljoon me pystymme, mutta tähän tautitilanteeseen ei oikeusministeriö pysty kyllä yhtään mitään. [Leena Meri: No vaaleihin pystyy!] — Kyllä me voidaan pitää vaaleja, mutta eikö se, edustaja Meri, ole niin, että vaaleissa pitäisi myös jonkun käydä äänestämässä. [Puhemies koputtaa — Leena Meri: Teidän pitää huolehtia, että pääsee äänestämään!] — Ja me pidetään huolta siitä, että me saadaan myös äänestysaktiivisuus nousemaan eikä jouduta tilanteeseen, jossa äänestysaktiivisuus laskee. [Sebastian Tynkkynen: Jenkeissä nousi äänestysprosentti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, aika täynnä. — Pääministeri Marin.

16.15 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Henriksson hyvin vastasi tästä vaalien siirron kokonaisuudesta. Tämä on ollut parlamentaarista työtä ja haluan myös eduskunnan edessä sanoa sen, että hallitus ei ole tätä asiaa omista neuvotteluistansa tai muissa kokouksissa käsitellyt, koska olemme halunneet kunnioittaa sitä parlamentaarista perinnettä, joka Suomessa on ollut, joten tässä on ollut tämä puoluesihteerien muodostama ryhmä, jossa kaikki eduskuntapuolueet ovat olleet edustettuina. Ja ilman muuta hallitus tulee tuomaan eduskuntaan sen esityksen, joka puoluesihtereiltä on tullut tahdonilmauksena, ja tästä toimitamme tämän kokonaisuuden eduskunnalle.

Mutta pyysin puheenvuoroa liittyen näihin THL:n laskelmiin, jotka viranomainen on toimittanut tälle työryhmälle. Kun me katsomme vaikkapa nyt naapurimaa Viron tilannetta, siellä on tänään sellaiset luvut taudin osalta, että Suomessa väkimäärään suhteutettuna nuo tautiluvut olisivat meillä noin 8 000—9 000 tapausta päivässä. Eli pitää nyt nähdä tämä iso kuva. Tämä muuntovirus on meille erittäin vakava uhka. [Jussi Halla-aho: Voisiko ne rajat laittaa kiinni? — Jani Mäkelä: Meneekö raja kiinni?] Sen vuoksi me teemme toimenpiteitä, sen vuoksi me teemme rajoituksia, jotta Suomessa ei kävisi [Puhemies koputtaa] kuten niin monissa muissa maissa on käynyt. Virossa Suomen tilanteeseen verrattuna 8 000—9 000 tapausta päivässä, se on kova luku.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on raja täynnä. — Edustaja Orpo.

16.17 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin pitää sanoa, että ei hallitus kuitenkaan voi mennä puoluesihteerien selän taakse siinä, kuka kantaa vastuun tästä epäonnistumisesta, ettemme pysty järjestämään vaaleja terveysturvallisesti Suomessa. [Vasemmalta: Koronavirus on se syy!] Ja se, miksi tähän on jouduttu, on se, että hallitus ei ole huolehtinut siitä, että terveysturvallisuudesta huolehditaan vaaleissa, että jokainen pääsee äänestämään, ja toisaalta mielestäni ei ole tehty välttämättömiä toimia koronaviruksen hidastamiseksi riittävällä tarmolla. [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Mutta me olemme siis siinä tilanteessa, että jos oikeusministeriö sanoo, että me emme tässä tautitilanteessa voi taata vaalien turvallisuutta tai laillisuutta, niin silloin meidän on oltava sitä mieltä, että jotta ihmiset pääsevät äänestämään, käyttämään oikeuttaan, niin meidän pitää siirtää nämä vaalit. Me ollaan tässä tilanteessa. Ihmisten näkökulmasta on tär-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

keämpää se, että saa rokotteen ajoissa ja että tämä tauti hoidetaan, mutta teidän tehtävänne on huolehtia siitä, [Puhemies koputtaa] että ne vaalit kesäkuussa pystytään järjestämään turvallisesti ja laillisesti. [Puhemies: Kysymys!] Ja kysyn: ovatko valmistelut nyt sillä mallilla, että me ja kaikki suomalaiset [Puhemies koputtaa] voimme tähän luottaa? [Leena Meri: Hänhän sanoi, että se on kuntien tehtävä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika on täynnä. — Ministeri Henriksson.

16.18 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Orpolle tästä rakentavasta puheenvuorosta. Me olemme varmistamassa sen, että kesäkuussa me järjestetään vaalit niin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Tulevatko ne?] että ne ovat terveysturvallisesti järjestettävissä ja vietävissä läpi. [Juha Mäenpään välihuuto] Kesäkuussa tilanne on myös se, että riskiryhmät on rokotettu, suuri osa 70-vuotiaista on myös saanut toisen rokotteensa [Mauri Peltokangas: Entä rajat?] ja myös osa muista kansalaisista on saanut rokotteensa.

Me toimitaan nyt niin, että ollaan kuntiin erittäin paljon yhteydessä, käydään läpi näitä käytännön mahdollisuuksia järjestää vaalit, ja tässä on nyt mahdollista järjestää myös se, mikä oli ongelma vielä viime viikolla, eli miten eristyksessä olevien osalta pystytään äänioikeus takaamaan. [Jussi Halla-aho: Oli vain vuosi aikaa pohtia sitä!] Nyt me pidennetään ennakkoon äänestysaikaa kahteen viikkoon, ja tämä asia tulee myös tässä hallituksen esityksessä, joka toivottavasti huomenna annetaan eduskunnalle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen.

16.19 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaalien siirtäminen oli ainoa vastuullinen vaihtoehto tässä tilanteessa. En nyt ehkä ihan ymmärrä tätä kritiikkiä, mitä täältä tulee... [Sebastian Tynkkynen avaa mikrofonin — Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen, mikrofonin.

En ymmärrä sitä kritiikkiä, että vaalit olisi pitänyt pitää [Hälinää — Puhemies koputtaa] siitä huolimatta, että varautuminen on pettänyt ja tauti kiihtyy. Siitä kritiikistä olen aivan samaa mieltä, että olisi pitänyt varautua paremmin. Mutta maito on jo maassa. Jos vaaliviranomaiset ja terveysviranomaiset sanovat tässä tilanteessa, että varautumista olisi pitänyt tehdä jo aiemmin, nyt tauti kiihtyy, ei ole äänestäjien turvallisuuden kannalta vastuullista järjestää vaaleja, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] niin miten tällaisessa tilanteessa joku puolue muka sanoo, että silti pidetään viranomaisten suosituksen vastaisesti vaalit? Ainoa vastuullinen vaihtoehto on siirtää vaaleja.

Mutta, ministeri Henriksson, voitteko nyt luvata, että varautumisjärjestelyt pelaavat, että saatte 300 kunnassa koordinoitua niin, että turvallista äänestämistä voidaan tehdä kesäkuussa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

16.20 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin me tulemme toimimaan, ja me tulemme myös varaamaan kunnille enemmän rahaa, koska nyt on aivan selvää se, että tarvitaan myös sellaisia panostuksia, että tämä terveysturvallinen vaali voidaan viedä läpi, ja sen takia hallitus tulee myös esittämään lisäyksiä kunnille tämän johdosta. Tässä esityksessä, jonka toivottavasti huomenna saan tuotua teille tänne eduskuntaan, tullaan nostamaan esille myös se, että kotiaänestykseen panostetaan, katsotaan, että kunnissa myös on oltava valmiudet ja mahdollisuudet saada vaalivirkailijoita. Senhän takia hallitus teki jo aikaisemmin päätöksen siitä, että ne vaalivirkailijat, jotka suorittavat sen kotiaänestyksen, rokotetaan, ja nyt onkin paremmat mahdollisuudet ehtiä tehdä kaikki tämä ajoissa. Elikkä merkittävästi tässä turvallisuus kaikkien osalta paranee, niin äänestäjien kuin vaalivirkailijoitten [Puhemies koputtaa] kuin kaikkien suomalaisten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen, nyt saatte avata mikrofonin.

16.22 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sanna Marin, te olette kansan keskuudessa tunnettu siitä, että te skippaatte kansakunnan näkökulmasta tärkeitä haastatteluja, mutta Vogueen, viihdeohjelmiin ja imagonkohotus-haastatteluihin [Välihuutoja vasemmalta] löytyy aikaa.

Annan teille ohjeet vastata tähän kysymykseen, jottei toistuisi esimerkiksi Kymmenen Uutisten välttely, jossa ette antanut vastausta kysyttyihin kahdeksaan kysymykseen kuin vain yhden osalta. Haluan kyllä tai ei -vastauksen: Ministeri Haaviston lain rikkominen ei teitä hetkauttanut, mutta entä oikeusministeri Henriksson, joka johtaa vaaleja valmistele-vaa ministeriötä. Epäonnistuiko hallituksenne ministeri mielestänne, kun valmistelut jäi-vät puolitiehen turvallisten vaalien järjestämisessä, vaikka muissa maissa vaaleja on pys-tytty järjestämään? Kyllä vai ei? Ja alkää ohjatko kysymystä eteenpäin, kysyn tätä vain teil-tä, arvoisa pääministeri. Epäonnistuiko?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusmi-nisteri Henrikssonilla on minun täysi luottamukseni, ja hän on toiminut tässä tapauksessa asiallisesti parlamentaarisessa yhteistyössä [Sebastian Tynkkynen: Epäonnistuiko?] kaik-kien eduskuntapuolueiden kanssa. Minun mielestäni ministeri Henriksson ei ole epäonnis-tunut. Hän on toiminut tässä tilanteessa vastuullisesti ja hoitanut tehtävänsä mallikkaasti. [Jani Mäkelä: Tulihan se vastaus!]

Mitä tulee tähän kokonaistilanteeseen, niin nyt pitää ymmärtää se, mitä muuallakin maa-ilmassa tapahtuu. Me olemme globaalissa pandemiassa. Kun me katsomme meidän ympä-rillemme vähän tästä omasta kotipesästämmme kauemmas, me näemme, että naapurimaam-me Viro, Ruotsi ja Venäjä ovat kaikki pahassa tilanteessa. Euroopan maat ovat yksi toisen-sa jälkeen tähän koronakurimukseen taipuneet, ja Suomi — vaikka täällä paljon kritisoi-daan ja moititaan varautumisesta, joka päivä moititaan, niin kun me katsomme, miten tääl-lä ollaan onnistuttu: [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä?] ensimmäinen aalto ollaan hoi-dettu, toinen aalto ollaan hoidettu, ja nyt meidän pitää pitää huolta siitä, että myös tämän kolmannen aallon osalta me yhdessä onnistumme. Ja miksi? Siksi, että tämä virus on va-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

kava, se tappaa, [Puhemies koputtaa] se on vakava uhka meidän kansanterveydellemme. Siksi meidän pitää kolmannen kerran onnistua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Lindtman.

16.24 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Demokratiassa vaalien ajankohta on asia, joka juuri pitää käsitellä parlamentaarisesti ohi hallitus—oppositio-rajoiden. Ja aivan oikein, niin kuin Suomessa on perinne, se käydään puoluesihteereiden ja oikeusministeriön kesken. Ja tavoite on aina se, että puolueet löytäisivät mahdollisimman yhteisen ymmärryksen. Tietysti tavatonta se ei ole, että siitä on erilaisiakin näkemyksiä ollut. Vuonna 2016, jolloin ei ollut välttämättömyysperustetta siirtää vaaleja, niin silloinkin kaksi silloista oppositiopuoluetta vastustivat, mutta silloin perussuomalaiset kannattivat vaalien siirtoa, vaikka ei ollut välttämättömyysperustetta. Nythän tässä oli kyse siitä, että sekä terveydestä vastaavat viranomaiset sanoivat, että tässä on aito riski suomalaisten terveyden ja turvallisuuden vaarantumisesta, että sitten vaaleista vastaavat viranomaiset sanoivat, että tässä on riski demokratian toteutumisesta, siitä, että mahdollisimman moni pääsee äänestämään. Ja nyt jos puoluesihteerit olisivat päätyneet siihen, että kaikista näistä arvioista huolimatta vaalit olisi pitänyt järjestää, [Jussi Halla-aho: Onpa pitkä minuutti! — Puhemies koputtaa] niin sehän olisi tarkoittanut näiden näkökohtien sivuuttamista...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on minuutti täynnä.

...ja se olisi ollut täysin vastuutonta. Arvoisa oikeusministeri: tuletteko tuomaan esityksen, jota tukee puolueista — sekä hallituksesta että oppositiosta — kahdeksan yhdeksästä? [Mauri Peltokangas: Aika röyhkeätä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Oikeusministeri Henriksson.

16.25 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulen tuomaan juuri sellaisen esityksen, ja se tulee toivottavasti huomenna. Se on myös niin, että vaalien asianmukaisen järjestämisen kannalta riski siitä, että vaalit joudutaan lyhyellä varoitusajalla perumaan koko maassa tai alueellisesti, ei ole hyväksyttävissä. Se viimeinen asia, mitä me oltaisiin tarvittu tähän maahan, olisi se, että oltaisiin jatkettu ikään kuin mitään ei olisi tapahtunut, ikään kuin THL:ltä ei olisi tullut sitä vakavaa viestiä siitä, [Juha Mäenpään välihuuto] että on turvallisempaa järjestää vaalit kesäkuussa, ja että [Juha Mäenpää: Laskuharjoitusta!] sulkisimme meidän silmiämme, ja sitten päivää ennen vaaleja sanottaisiin, että ei tämä onnistu: vaalivirkailijat ovat sairaina, ihmiset ovat karanteenissa, vaaleja ei voida pitää. Sekö olisi, [Juha Mäenpään välihuuto] perussuomalaiset, ollut se vastuullinen tapa edetä? [Aki Lindénin välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

16.27 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on muutamia viikkoja jatkuvalla syötöllä kertonut täällä, kuinka hyvin Suomi on onnistunut torjumaan tätä koronaa, mutta se maito on kaatunut aiemminkin. Te aika pitkään väititte, että Suomessa on maskeja, vaikka niitä ei tässä maassa ollut. Te olette nyt väittänyt, että meillä

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

on hyvä rajakontrolli. Ei ole. Sieltä tulee jatkuvasti virusta ja nimenomaan sieltä Virossa, josta te puhutte, että siellä on huono tautitilanne, ja nyt viimeisenä ovat nämä vaalit. Te reagoitte vasta, kun löysä on housussa, joten tältä osin kysyn: milloin te ryhdytte ennakoimaan ja johtamaan tätä koronavirusta siten, että te ennakoitte ettekä reagoi vasta siinä vaiheessa, kun on pakko? [Eduskunnasta: Missä on nyrkki?]

Toiseksi kysyn: nyt kun meillä ovat nämä vaalilait voimassa ja kuntien keskusvaalilautakuntien pitää vahvistaa ehdokasasettelu 18.3. eli ensi torstaina, niin meinaatteko, että tästä ei tule mitään sotkua, [Puhemies koputtaa] että me tulemmekin taannehtivalla lainsäädännöllä tähän ehdokasasetteluun?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja tähän kysymykseen vastaa pääministeri Marin.

16.28 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia väitteitä, joita tässä tuli. Ensinnäkin tämä väite rajoista. Pitää nähdä se, mitä tuossa äskenkin kuvasin: Joka puolella meidän ympärillämme on huono koronatilanne. [Perussuomalaisten ryhmästä: Nii-i! — Mitä olette tehneet?] Meidän naapurimaissamme on huono koronatilanne, ja Suomi on silti onnistunut näiden aaltojen osalta pitämään tilanteen hallinnassa. Mielestäni se kertoo myös siitä, että myös rajojen osalta olemme onnistuneet. [Juha Mäenpään välihuuto] Meillä on ollut koko ajan Euroopan tiukin rajakontrolli tämän pandemian aikana, ja se on osaltansa auttanut meitä siinä, että tautitilanne on pidetty hallinnassa, ja tässäkin olemme edenneet. Eduskunnassa paraikaa käsitellään raja-HE-esitystä, jossa annettaisiin vahvemmat toimivaltuudet aluehallintovirastoille määrätä ihmisiä testeihin laajemmassa määrin kuin nykyisin. Toivon, että eduskunta saa tämän käsiteltyä nopeasti. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Ja sitten kun puhutaan tästä reagoinnista, niin pitää nähdä, että me olemme tekemisissä tällaisen viruksen kanssa, joka liikkuu yhteiskunnassamme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Jota pitää ennakoida!] Ei meillä ole edellytyksiä ottaa ennakolta ikään kuin ihmisten perusoikeuksia rajoittavia toimenpiteitä käyttöön varmuuden vuoksi, [Puhemies koputtaa — Vilhelm Junnila: Vaalit te siirsitte!] vaan ne otetaan käyttöön siinä vaiheessa, kun se on välttämätöntä, kun se on tarpeellista, ja kyllä tässäkin hallitus on ennakoinut. Sen vuoksi tilanne on täällä pysynyt rauhallisempana kuin muualla. [Juha Mäenpää: Vaikka raja on auki!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on täynnä. — Edustaja Räsänen.

16.29 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaalit valitettavasti jouduttiin siirtämään, ja kristillisdemokraatitkin näkevät, että muuta vastuullista vaihtoehtoa ei tässä tilanteessa ollut.

Ennakkoäänestysajan pidentäminen ja vaalivirkailijoiden rokottaminen sekä myös näitten ulkoäänestyspaikkojen käyttöönotto ovat niitä keinoja, joilla olisi kuitenkin voitu turvata jo nämä huhtikuun vaalit, jos niitä olisi ajoissa valmisteltu. Kysynkin oikeusministeriltä: miksi näitä esityksiä ei valmisteltu eikä tuotu ajoissa, muun muassa tätä ennakkoäänestysajan pidentämistä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri niin, hyvä kysymys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja oikeusministeri Henriksson.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

16.30 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen, erittäin tärkeä kysymys, ja osittain olette oikeassakin. Nimittäin olette oikeassa siinä, että ennakkoäänestysaikaa olisi pitänyt pidentää. Olen käynyt sen läpi oikeusministeriön virkamiesten kanssa. Siinä tehtiin virhearvio, ja nyt se korjataan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Siinä oli myös niin, että me saatiin hyvin myöhäisessä vaiheessa, vasta helmikuun alussa, tietää THL:ltä, että THL ei nähnyt minkäänlaisia mahdollisuuksia hoitaa eristyksessä olevien mahdollisuutta äänestää kotiaänestyksen kautta, ja se oli tavallaan syy siihen, että ei tähän ennakkoäänestyksen pidentämiseen oltu aikaisemmin menty. Nyt meille tulee aikaa tehdä myös se muutos, ja se tulee nyt tähän hallituksen esitykseen. Mutta eihän se olisi myöskään tätä tautitilannetta parantanut — se on mennyt niin huonoksi, että yksinomaan sen ennakkoäänestysajan pidentämisellä ei oltaisi voitu ratkaista sitä tilannetta, [Jussi Halla-ahon välihuuto] mikä meillä on nyt käsissä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.2. Suullinen kysymys hallituksen puoliväliriihestä (Juhana Vartiainen kok)

Suullinen kysymys SKT 40/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vaihdetaan aihetta. Sen esittelee edustaja Vartiainen.

Keskustelu

16.31 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Hallituskauden puoliväli lähestyy ja niin myös kevään kehysriihi. Ministeri Saarikko on luvannut, että keskusta torjuu yritysverojen kiristämisen ja vaatii päätöksiä uusista rakennereformeista, eli jopa 20 000—30 000 lisää työllisiä rakenteellisesti. Pääministeri Marin puolestaan on sanonut, että viime vuoden jälkeen palataan kehyskuriin ja tämä ohjaa puoliväliriihen valmisteluja. Sen on tarkoitettava varmasti riittäviä työllisyysreformeja ja päätöksiä julkisesta taloudesta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuulostaa hyvältä!] Kysyn hallitukselta hyvin yksinkertaisen kysymyksen: Voitteko varmasti luvata, että kehysriihi järjestetään ajallaan huhtikuussa, eikä hallitus lykkää vaikeita talous- ja työllisyyspäätöksiä ensi syksyyn nyt, kun vaalit siirtyvätkin puoliväliriihen jälkeiseen aikaan? Voitteko vakuuttaa, että kannatte riihessä vastuunne työllisyysasteen nostamisesta ja julkistalouden sopeuttamisesta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja pääministeri Marin.

16.32 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vakuuttaa, että kehysriihi pidetään ajallaan. Meillä ei ole mitään aikomusta sitä siirtää. Ja voin myös vakuuttaa sen, että jatkamme sillä tiellä, että työllisyystoimiakin tehdään ja pyrimme tietenkin pitkällä aikavälillä siihen, että Suomen talous, julkinen talous, on kokonaisuudessaan tasapainossa.

Mitä tulee tähän kysymyksen kolmanteen osaan julkisen talouden sopeuttamisesta, niin silloin, kun me olemme tämänkaltaisessa suhdannetilanteessa, joka on vielä vaikea, niin

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

mielestäni ei ole oikea aika tehdä sopeutustoimia, vaan meidän pitää ensi sijassa hakea kasvua, hakea kasvun avaimia ja sitä kautta varmistaa se, että mahdolliset tulevat sopeutustoimet jäisivät mahdollisimman pieniksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tässä tapauksessa annan vastausvuoron myös ministeri Vanhaselle. Muuten pidättäydytään siinä, että yksi kysymys per yksi vastaus. — Ministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

16.33 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan lyhyesti: Kehysriihi pidetään ajallaan. Me tarvitsemme julkisen talouden suunnitelman. Meidän on myös unionille ilmoitettava suunnitelmamme toukokuun alkuun mennessä. En tiedä, mistä on lähtenyt tämä spekulointi siitä, että me yhtäkkiä vuoden taloussuunnitteluakataulua muutettaisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ne edustajat, jotka tästä aiheesta haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousee seisomaan ja painakaa V-painiketta. — Ja V niin kuin Vartiainen jatkaa. Olkaa hyvä.

16.34 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vartiainen, laittakaa mikrofoni päälle, niin että kuuluu kautta Suomen.

Ratkaisevaa hyvinvointipalvelujen rahoitukselle on, onko työssäkäyviä riittävästi suhteessa muuhun väestöön, kun työikäisten määrä pienenee jatkuvasti, ja siksi työllisyyden vahvistaminen on niin armottoman tärkeää. Mutta samasta syystä työllisyyspäätökset eivät saa aiheuttaa merkittäviä lisämenoja. Nyt ongelmana on se, että useimmat hallituksen tekemät työllisyyspäätökset ovat samalla lisänneet menoja ja runsaasti. Tästähän talouspolitiikan arviointineuvosto arvosteli hallitusta. Emme tiedä, vahvistuuko julkinen talous oikeasti hallituksen päätöksistä ja miten paljon. Arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, miksi näitä työllisyyspäätösten lopullisia vaikutuksia julkiseen talouteen ei ole arvioitu riittävästi, ja aiotteko vastedes kertoa, miten ne lopulta vaikuttavat julkiseen talouteen? Ja jos niihin liittyy lisämenoja, eikö silloin työllisyystavoitetta pidä vastaavasti tarkistaa ylöspäin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Vanhanen.

16.35 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän yleisen taloustilanteen takia, mihinkä pandemia maailman ja Suomen ajoi, hallitus jo viime syksyn budjettiriihessä nosti työllisyystavoitettaan 60 000:stä 80 000:een, eli se nosto on tehty. Kaikkien työllisyystoimien osalta lopulta tullaan luonnollisesti arvioimaan myös niiden kustannusvaikutukset, mutta ensi sijassa työllisyyden nostolla kuitenkin tavoitellaan kansantuotteen kasvua. Parempi työllisyysaste tuo kansantaloudelle kasvua. Työ luo aina uutta työtä. Osa toimenpiteistä ei ole niin kustannustehokkaita kuin toiset. Yleensä työvoiman tarjontaan liittyvät kysymykset ovat verraten kustannustehokkaita,

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

mutta meillä on hyvin paljon osatyökykyisiä vaikeasti työllistettäviä, jotka tarvitsevat tukitoimia ja palveluita työllisyyden parantamiseksi, mutta heitäkään ihmisiä ei unohdeta, ja kaikkea ei lasketa pelkästään euroissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lepomäki.

16.36 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on jäänyt kuluneen kymmenen vuoden aikana 15 prosenttia Ruotsia jälkeen talouskasvussa, ja nyt kun lukee valtiovarainministeriön reilu kuukausi sitten julkaisemaa raporttia, niin tulevan kymmenen vuoden aikana tämä kehitys jatkuu ja Suomi jää uudet 10 prosenttiyksikköä jälkeeseen muita Pohjoismaita. Mikä on teidän näkymänne siihen, miten tämä kierre saadaan katkaistua? Suomi köyhtyy nyt hyvin nopeaa tahtia, ja toistaiseksi teidän keinovalikoimasanne on ollut ainoastaan jäykistää jo valmiiksi jäykkiä rakenteita muun muassa työmarkkinoilla, lisätä hallintoa ja lisätä julkisia menoja. Milloin tuote helpotusta ihmisten arkeen ja yrityksille mahdollisuuksia ottaa riskiä ja työllistää ihmisiä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Vanhanen.

16.37 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oli varmaankin useallekin ministerille osoitettu kysymyksiä.

En kyllä heti osaa luetella toimia, joilla me olisimme jotenkin jäykistäneet suomalaista työmarkkinajärjestelmää tämän hallituksen aikana. [Juha Mäenpää: Polttoaineveron korotus!] Viime syksyn ehkä merkittävin rakenteellinen päätös liittyy tähän niin sanotun eläkeputken katkaisemiseen. [Juha Mäenpää: Hyvä vasemmisto!]

Tämä ero Ruotsiin — on erittäin tärkeätä verrata meitä näihin samantyyppisiin yhteiskuntiin, ja näitä eroja on monia. Ennen muuta ne liittyvät meidän väestörakenteeseen. Suomessa on monista syistä johtuen myös investointitaso jäänyt alhaisemmaksi kuin näissä verrokkimaissamme. Meidän pitää osaamisen osalta koko ajan kilpailla. T&k-kehityksensä tähän 15 vuoden aikana ei olla menty parempaan suuntaan vaan on hiljaista alenemista tapahtunut, osittain johtuen siitä, mitä meillä suuryrityksissä on tapahtunut. Näitä syitä on tavattoman laaja-alaisesti, mutta sen tähden on hyvä, [Puhemies koputtaa] että me olemme tehneet tämän Ruotsi-vertailun. Siitä pitää oppia ottaa. [Juha Mäenpää: Turve uusiutuu!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vähämäki.

16.38 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Jäin hämmästelämään hiukan tätä aivan ensimmäistä annettua vastausta, kun sanottiin, että nyt ei ole leikkausten aika ja täytyy antaa kasvun eväitä mutta sitten taas toisaalta pitäisi pysyä kehyksissä. Mehän tunnetusti tiedetään, että valtiolla on velkaa noin 22 000 euroa asukasta kohti ja ensimmäisen lisäbudjetin mukaan valtio velkaantuu noin kahdella tonnilla tänä kuluvana vuonna, asukasta kohti siis. No nyt sitten tulee se kysymys, miten tämä kaikki on mahdollista, miten samalla annetaan kasvun eväitä mutta pysytään kehyksissä eikä tehdä leikkauksia. Kuitenkin teillä on hallintokunnittain annettu ne teidän kehusehdotuksenne. Aivan taatusti siellä on leikkauslistoja olemassa, ja aivan taatusti siellä on työllisyystoimenpide-ehdotuksia. Meillä on 50 000 työpaikkaa vielä vajaana siitä 80 000:n tavoitteesta.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

[Suna Kymäläisen välihuuto] Miksi ihmeessä nyt ei todella tehdä niitä vaikeita päätöksiä? Miksi niitä ollaan lykkäämässä aina vaan eteenpäin ja ennen kaikkea teollisuuden osalta? [Puhemies koputtaa] Mitä eväitä te annatte teollisuudelle? Sieltä kuuluu huolestuttavia viestejä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt annetaan... Ministeri Haatainen, onko teillä käsi pystyssä? Äsken oli ainakin.

16.40 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä viitattiin työllisyystoimiin ja näihin 50 000:een, ja parasta aikaa hallitus tekee töitä sen eteen, että löydetään vielä niitä rakenteellisia uudistuksia, joilla voidaan edistää työllisyyttä. Nythän meillä on jo päätökset tehty näistä 30 000:sta, joista on valtiovarainministeriön arvioinnin, tiukan arvioinnin, mukaan todettu, että ne edistävät työllisyyttä. Ja niitä ovat ikääntyneiden kokonaisuus, pohjoismainen työvoimapalvelumalli ja sitten myös op-pivellisuuden laajentaminen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Aika kallista!] Seuraava kokonaisuus, josta sitä etsitään, on jatkuvan oppimisen uudistus. Osaaminen on aivan olennainen osa sitä, että meillä on osaavaa työvoimaa saatavilla yrityksille, ja se on myös työpaikkojen luomisessa aivan olennaista. Ja siinä TEM, työ- ja elinkeinoministeriö, ja ope-tus- ja kulttuuriministeriö tekevät hyvää yhteistyötä. Nostan esiin myös vaikeasti työllisty-vien osatyökykyisten työllistämisen. Täällä viitattiin siihen, että nämä asiat maksavat. Niin maksavat, mutta siitä seuraa myös hyötyä yhteiskunnalle, [Puhemies koputtaa] koska saamme ne voimavarat käyttöön, joita on käytettävissä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täynnä. — Edustaja Satonen.

16.41 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että olemme kaikki sitä mieltä, että on erittäin tärkeää turvata tässä koronavaikeuksissa koronarajoitusten vuoksi vaikeuksiin ajautuneita yrityksiä ja niitä työpaikkoja, joita on niissä yrityksissä.

Silloin, kun tämä koronavaikeus alkoi, viime keväänä, oli käytössä sellainen järjestelmä, että yritykset voivat lomauttaa nopeammin, ja vastaavasti lomautettu henkilö sai lomautus-korvauksen välittömästi ilman omavastuuaikaa. Kysynkin nyt työministeriltä: minkä takia tätä järjestelmää ei nyt otettu käyttöön? Kuten me tiedetään, koronatilanne on vielä pahem-pi kuin se oli aikaisemmin, ja ravintolat on määrätty kiinni, matkailu on vaikeuksissa, mo-net muut yritykset ovat vaikeuksissa. Miksi tätä järjestelmää ei nyt ole otettu käyttöön? Ja toivon, että vastaus ei ole: ”koska työmarkkinajärjestöt eivät ole esittäneet”. Koska eihän se näin ole, vaan hallituksella ja eduskunnalla on vastuu siitä, että työllisyys toteutuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haatainen.

16.42 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime keväänä, kun tämä järjestely tehtiin, se oli työmarkkinaosapuolten yhdessä esittä-mä, ja siinä oli kaksi puolta: Lomautusaikoja lyhennettiin, mikä on heikennys tietenkin pal-kansaajille, koska lomautusaika lyhenee. Vastaavasti työttömyysturvan maksatus sitten al-koi sieltä alusta lähtien. Tämä tehtiin hyvin nopeasti. Se koski kaikkia aloja. Tämä vietiin työehtosopimusten kautta.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Ja tässä on nyt muistettava se, että nyt ravintoloiden sulkemisen yhteydessä on kysymys yhdestä toimialasta, ja ei voi ajatella niin, että me aletaan säätää yhtä toimialaa koskien yleislakeja, ja siitä syystä nyt ravintoloiden osalta, ravintolan sulkemisen osalta, se olenainen kysymys on se, miten kompensoidaan tämä nyt näille yrittäjille. Rahastahan tässä on kysymys. Ja siitä syystä ministeri Lintilän toimesta on nyt kompensatiojärjestelmä valmisteilla, jolla pystytään sitten niille kompensoimaan niitä menetyksiä, joita tästä aiheutuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreuz.

16.43 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Regeringen har redan nu fattat beslut om ganska omfattande strukturella sysselsättningsåtgärder. Vi behöver förstås mera.

Vaikka on jo tehty päätöksiä, niin tarvitaan lisää päätöksiä noin 50 000 työpaikan edestä, ja se on tietenkin haastava tehtävä. Silloin pitää ottaa harkintaan paikallinen sopiminen, työttömyysturva, sosiaalieläkkeet noin yleensä, kotitalousvähennyksen pohtiminen, saatavuusharkinta ja niin edelleen. Mutta tässähän voitaisiin edetä myöskin kokeilujen kautta. Tämän koronavuoden aikana ollaan huomattu, että tietyt alat ovat todella riippuvaisia ulkomaisesta työvoimasta, ja saatavuusharkinnan poistamiseen liittyy myöskin pelkoja, joten kysyn, eikö tässä voitaisi pohtia alueellista kokeilua. Pohjanmaa on sellainen alue, joka hyötyisi tästä suuresti. Tehtäisiin alueellinen kokeilu. Nähtäisiin ne hyvät puolet, ne huonot puolet. Mitä sanotte, ministeri Haatainen, voisiko hallitus lähteä tällaiseen kokeiluun, jotta saataisiin oikeita kokemuksia siitä, mitä tämä tarkoittaisi?

Kunde vi göra ett regionalt försök beträffande behovsprövningen till exempel i Österbotten, som kunde gagnas av ett [Puhemies koputtaa] sådant försök?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haatainen.

16.44 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa, ja hallituksella on mittavasti toimenpiteitä sen suhteen, millä tavalla voimme edistää näitä prosesseja ja nopeuttaa niitä. Nythän yrityksiltä tulee sitä viestiä, että he tarvitsevat osaajia mutta kestää liian pitkään, että saa tämän osaajan sieltä EU:n ulkopuolelta tänne. Näitä prosesseja me nyt vahvistetaan. Mutta sitten saatavuusharkinta on olemassa oleva käytäntö, ja hallitusohjelmassa ei todeta, että sitä lähdetäisiin purkamaan, ja tällaiset alueelliset kokeilut taas voisivat olla perustuslaillisesti vaikeita toteuttaa.

Eli me lähdemme liikkeelle siitä, että me tunnistamme sen, mikä on yritysten työvoiman tarve, ja totta kai pitää myös katsoa se, että meillä on työttömiä tässä maassa, että heidät saadaan työllistettyä. Ja sitten meillä on täällä paljon myös maahan tulleita opiskelijoita, jotka käyvät opiskelemassa mutta lähtevät pois, eli meidän pitää pystyä pitämään myös nämä osaajat täällä Suomessa. [Puhemies koputtaa]

Kaikkeen tähän me tehdään parasta aikaa toimenpiteitä, ja kotoutumisen ohjelma on myös tulossa eduskuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Autto.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

16.46 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa edustaja Autto, laittakaa mikrofoni päälle.

Arvoisa herra puhemies! Suomi tarvitsisi nyt todella tulevaisuudenuskoa, sellaista näkymää, että tänne kannattaa investoida, täällä kannattaa työllistää ja täällä kannattaa tehdä työtä. Suomen verotuksen taso on kieltämättä korkea verrattuna moniin muihin verrokkeimaihin. Ja kun tänään parlamentaarinen työ tämän maakuntaveron osalta päättyi, komitea sinänsä totesi, että tämä esitys on kelvoton. Siihen on monia syitä, koska on aivan ilmeistä, että työn verotus kiristyi ja ennen kaikkea työn verotus kiristyi alueellisesti epätasapainoisesti juuri niillä alueilla, jonne odotetaan niitä kansantalouttamme nostavia investointeja tämän laman jälkeen. Olemme julkisuudesta kuulleet, että kuitenkin valtiovarainministeri Vanhanen ajattelee, että tätä maakuntaveroa, uutta veroa, suomalaisille pitäisi edelleen suunnitella. Kysyn pääministeriltä: ei kai nyt oikeasti hallitus suunnittele uusia veroja? [Puhemies koputtaa — Leena Meri: Toki suunnittelee!] Tulevaisuudenuskoa suomalaisille pitäisi tarjota.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Vanhanen.

16.47 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä oli parlamentaarinen komitea. Sen pohjana ei ollut hallituksen mitään varsinaista esitystä, vaan komitea tarkasteli, mitä mahdollisuuksia maakuntaveron kehittämiseen on, ja päätyi erimieliseen lausuntoon. Komitean enemmistö päätyi siihen, että maakunnan tehtävien lisääntyessä veroa voitaisiin harkita. Mutta kysyjän kysymyksestä ehkä syntyi mielikuva siitä, että kun puhutaan uudesta verosta, niin samalla veroaste nousisi, koska johdattelitte alussa siihen. Lähtökohta kaiketi kaikilla on se, että kokonaisveroaste ei nouse, vaan jos maakunnalle tulee uusia tehtäviä, niin nehan ovat tietysti pois joko valtiolta tai kunnalta, ja silloin myös tämä verotuksen oikeus siirtyy siltä puolelta pois, eli kokonaisverotus ei saa nousta. Tämä on vaativa tehtävä. Maakunnallisen itsehallinnon kannalta verolla on perusteet olemassa, mutta toisaalta komitea osoitti selkeästi sen, että vero kasvattaisi erittäin paljon verotasoeroja [Puhemies koputtaa] eri alueiden välillä, ja se taas ei olisi hyväksyttävää.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys koronarokotteiden jakelusta (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 41/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Usealla puolueella oli toive, että kyselytunnilla käsiteltäisiin koronaan liittyviä aiheita: rokotukset, rajoitukset, kulttuurialan ahdinko ja monet muut. Käsitellään tämä loppuaika näitä, ja edustaja Laukkanen aloittaa.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Keskustelu

16.49 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Yksi tehokkaimmista keinoista koronan kukistamisessa on varmistaa mahdollisimman nopea kansakunnan rokotussuoja. Tähän päivään mennessä on THL:n mukaan annettu 625 000 rokotusta, joista 86 000 on ollut niin sanottuja toisen kerran rokotuksia. THL:n tietojen mukaan Suomeen on saapunut kaikkiaan 905 000 rokotetta. Näistä on arviolta varastoissa jakamatta noin 230 000 rokotetta. Rokotteiden jakelu ja rokottaminen on liian hidasta.

Ministeriöt, ministerit ja THL ovat viestittäneet, että kyllä me rokottaissimme, jos vain saisimme Suomeen rokotteita. Huhtikuussa tämä rokotteiden saapumismäärä kaksinkertaistuu. Kysyn: miten hallitus nyt varmistaa sen, että nämä rokotteet saadaan jaettua ja rokotettua, [Puhemies koputtaa] ja aikooko hallitus ottaa yksityisen sektorin, työterveyshuollon nyt mukaan näihin talkoisiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt, edustaja Laukkanen, aika on täynnä. — Ministeri Kiuru.

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä aikoo, ja sopimukset onkin nimenomaan hyvissä ajoin myös kentällä laajasti varsinkin isojen kaupunkien osalta jo tehty. Me tarvitsemme yksityistä sektoria, mutta me tarvitsemme myöskin työterveyshuoltoa näihin talkoisiin. On myös kartoitettu sitä, minkälainen meidän toimintakyky on per viikko näiden rokotusten toteuttamiseen läpi Suomen. THL:n arvion mukaan kunnissa olisi valmius rokottaa noin 500 000–600 000 ihmistä viikossa, jos rokotteita on siis tarpeeksi saatavilla. Ja tässä näkökulmassa, kun me tiedämme, että kevään aikana tulemme saamaan vähemmän kuin tämän äskeisen arvioinnin mukaisen määrän rokotteita, niin siltä osin ainakin tällä hetkellä näyttää siltä, että toimintavalmius on tämän urakan toteuttamiseen.

Edustaja Laukkanen kysyi myös sitä, miksi sitten varastossa on näitä rokotteita. Me peräsimme tätä samaa kysymystä, koska asia nousi tällä viikolla ilmi, [Puhemies koputtaa] ja tässä näkökulmassa meillä noin kymmenessä päivässä tuo rokote, [Puhemies koputtaa] joka maahan tulee, laitetaan, ja siellä on odottamassa rokotteita toista erää varten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa ministeri, aika on täynnä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.4. Suullinen kysymys kotimaisesta rokotetuotannosta (Hanna Huttunen kesk)

Suullinen kysymys SKT 42/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ne edustajat, jotka tähän korona-tematiikkaan haluavat esittää lisäkysymyksen, nousee seisomaan ja painakaa P-painiketta. — Edustaja Huttunen.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Keskustelu

16.51 **Hanna Huttunen kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten äsken kuultiin, rokotteet ovat erittäin merkittävässä roolissa koronapandemian ratkaisemisessa ja kriisistä ulospääsemisessä. Ja kuten todettiin, aika moni suomalainen on saanut jo rokotteen mutta erittäin moni myös odottaa rokotetta. Varmaa tietoa rokotustahdista ei ole.

Tällä hetkellä on myös epävarmaa, joudummeko jatkossa ottamaan vuosittain influenssarokotteen ohessa myös koronarokotteen. Erityisesti tällöin riittävä tuotanto ja saatavuus on olennainen asia. Kotimaista rokotetuotantoa meillä ei enää ole. Se lopetettiin Suomessa 17 vuotta sitten, vuonna 2003. Ymmärrämme, että rokotetuotantoa ei käynnistetä hetkessä, mutta on osattava katsoa tämänhetkisen tilanteen yli tulevaisuuteen. Kysyisinkin hallitukselta: onko kotimainen rokotetuotanto mahdollista palauttaa ja saavuttaa huoltovarmuus tätä kautta, ja miten valtio voi tukea kotimaista rokotetutkimusta ja uusien rokotteiden kaupallistamista?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ministeri Lintilä, rohkeasti, olkaa hyvä.

16.53 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asiasta on ollut paljonkin keskustelua julkisuudessa näemmä. Taisin viimeksi sanoa sen, että pitää muistaa erottaa tutkimus ja valmistaminen. Ne ovat kaksi eri asiaa. Meillä on hallituksen piirissä valmius siihen, että lähdetään tukemaan rokotetuotantoa, eli käytännössä se innovaatorahoitus, joka tulee Business Finlandin kanssa, on tähän varattu, mutta meillä on myös tällä hetkellä tilanne, että meillä ei ole yhtään hakemusta siihen rahoitukseen olemassa. Eli itse näkisin mahdollisena sen, että tämä voi olla avaus kansallisen rokotetuotannon uudelleen ylösnostamiseen, mutta pitää muistaa se, että tämä tarvitsee sen toimijan, joka tulee ensinnä tähän markkinoille. Ja korostan myös sitä, että tähän varsinaiseen tilanteeseen tämä ei tule ehtimään, mutta jatkossa varmasti tulee olemaan samantyyllisiä tilanteita, joissa tietysti kotimainen tuotanto olisi erittäin suotavaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.5. Suullinen kysymys koronarajoituksista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 43/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.54 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Me elämme poikkeusoloja, joiden tarkoituksena on vähentää kontakteja ja saada koronaepidemia kuriin. Koulut ovat suurimmaksi osaksi etäopetuksessa, ravintolat on suljettu, nuoret eivät pääse harrastuksiin, kuntosalien toimintaa on rajoitettu — hyvä niin, vähennämme tällä kontakteja. Ongelmia on vielä, rajat vuotavat. Mutta kun kaikkia näitä toimenpiteitä on tehty, onko teidän mielestänne oikein, arvoisa pääministeri, että kauppakeskukset markkinoivat alennus-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

myyntejä, kaupat markkinoivat mummimarkkinoita ja yrittävät houkutella niin paljon ihmisiä kuin mahdollista samaan paikkaan, vaikka elämme poikkeusoloja? Arvoisa pääministeri, voisiko tälle asialle tehdä jotain? [Juha Mäenpää: Hyvä kysymys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa pääministeri, olkaa hyvä.

16.55 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä näen kyllä tässä ison haasteen, aivan kuten edustaja Harkimo tässä hyvin totesi. Meidän pitää saada kaikki kontaktit minimiin, ja me olemme sikäli nyt tänä keväänä hieman erilaisessa asennossa yhteiskuntana kuin vuosi sitten keväällä. Vuosi sitten keväällä meillä oli yhteiskunnassa laajasti sellainen ote ja asenne, että me kukistamme tämän viruksen yhdessä. Yritykset tulivat hyvin vastuullisesti mukaan talkoisiin vapaaehtoisesti, [Vilhelm Junnilan välihuuto] sulki toimintonsa väliaikaisesti, katsoivat, että yhdessä tämä pitää selättää ja yhdessä tämä pitää voittaa, ja tänä keväänä meillä on hieman erilainen tilanne. Ymmärrettävistä syistä monet yritykset ovat vaikeuksissa, ja tämä on täysin ymmärrettävää, mutta ehkä yhteiskunnasta puuttuu samanlainen yhteishenki kuin vuosi sitten oli, ja meillä on tässä haaste. Meidän pitäisi saada kaikki kontaktit minimiin, ja se vaatii paitsi sen, että me teemme rajoitustoimia julkisen vallan puolelta, niin kyllä se vaatii myös sen, että ihmiset omassa käytöksessään ja kaikki muutkin yhteiskunnan toimijat [Puhemies koputtaa] omassa toiminnassaan pyrkivät vastuullisuuteen. [Jani Mäkelä: Ei ollut vastausta kysymykseen!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.6. Suullinen kysymys terveydenhuoltohenkilöstön tukemisesta koronatilanteessa (Noora Koponen vihr)

Suullinen kysymys SKT 44/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen, Noora.

Keskustelu

16.56 Noora Koponen vihr: Arvoisa puhemies! Täytyy muistaa, että koronataistelun ja tämän rokotesuman etulinjassa on ryhmä, josta tässä salissa ei puhuta riittävästi: terveydenhuoltohenkilöstö. Me tiedämme, että kentällä työolot ovat haastavat. Sijaisista on pulaa, osa työntekijöistä on karanteenissa, epävarmuus tulevasta on jatkuvasti läsnä. Henkilöstön jaksaminen on kortilla, sillä vuosi on pitkä aika, etenkin kun oma työ on riippuvaisista tartuntamääristä. Ammattilaiset ovat joutuneet siirtymään toisiin työtehtäviin ja toimitiloihin, osin ilman riittävää koulutusta ja perehdytystä. Keskusteluissa ovat vuoroin olleet ylitöihin määrääminen ja lomien peruminen. Samalla ympärillä näkyvä pahoinvointi aiheuttaa riittämättömyyden tunnetta. Viime aikoina on alettu pelkäämään jo hoitajien jouk-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

kotrauman mahdollisuutta. Kysynkin ministeri Kiurulta: miten hallitus aikoo tukea terveydenhuollon henkilöstöä koronakriisin pitkittyessä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru. [Aino-Kaisa Pekonen nostaa käntensä] — Ministeri Pekonen.

16.57 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Koposen kysymys on äärimmäisen tärkeä. Olen sitä mieltä, että Suomen sote-henkilöstö on tehnyt loistavaa työtä koronakriisin etulinjassa ja se on myös näkynyt meillä koronakriisin hoidon tuloksissa. Työntekijät tekevät töitä todella kovan paineen alla, töitä vuorotta. Ja tämä vaatii tietysti myös hyvää johtamista, joustoja työvuorojärjestelyissä, myöskin henkilöstön kuulemista herkillä korvalla. Meillä on tekeillä ohjelma hyvän työelämän ja myöskin mielenterveyden osalta, mutta ymmärrän, että se ei juuri tässä hetkessä riitä. Me olemme käyneet paljon keskustelua myöskin sote-henkilöstön koronakorvauksista. Me kaikki tiedämme, että Suomen hallitus tai Suomen eduskunta ei päättä kenenkään palkoista, mutta tässä kohtaa olisikin hyvä käyttää sitä kuuluisaa paikallista sopimista ja pohtia hoitajien, sote-henkilöstön, etulinjassa työskentelevien, [Puhemies koputtaa] mahdollisia koronakorvauksia esimerkiksi näistä valtionosuuksista, [Puhemies: Aika!] joita valtio on kunnille koronakriisin hoitamiseen maksanut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.7. Suullinen kysymys kustannustuesta kulttuuri- ja tapahtuma-alalla (Veronika Honkasalo vas)

Suullinen kysymys SKT 47/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Honkasalo.

Keskustelu

16.58 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Osa kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoista on ollut käytännössä ilman minkäänlaista toimeentuloa vuoden ajan. Hätä kentällä on edelleen todella suuri. On hyvä muistaa, että moni freelancer ja itsensätyöllistäjä ei ole ollut oikeutettu työttömyysturvaan, vaikka kaikki tulot ovat tippuneet nolnaan. Lisäksi heidän tilannettaan on vaikeuttanut tekijänoikeuskorvaukset, jotka eivät kerrytä työttömyysturvaa, mutta ristiriitaisesti kylläkin leikkaavat sitä. Olemme vasemmistoliitossa tyytyväisiä siihen, että kustannustukea on pyritty kehittämään niin, että se sopii paremmin myös freelancereille, itsensätyöllistäjille ja pienyrittäjille. Kysyisin ministeri Lintilältä: miten uudessa kustannustuessa huomioidaan se, että osa kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoista on ollut jo vuoden ilman tukia ja ettei mikään ryhmä putoa tuen ulkopuolelle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Lintilä.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

17.00 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten kysyjä sanoi, niin kustannustuki kolmosta [Mika Niikon puhelin soi] on pyrittävä rakentamaan sillä tavalla, että se paremmin huomioi nimenomaan tapahtumapuolta, tapahtumapuolen ammattilaisia, freelancereita. Nyt esimerkiksi kaikki freelancerit, jotka ovat Y-tunnuksella, ovat sitten oikeutettuja yksinyrittäjätukeen, joka tulee tässä kustannustuki kolmosessa, ja se tulee olemaan sen 2 000. Aiemmin, jos se meni sen alle, sitä ei maksettu ollenkaan, mutta nyt tullaan se 2 000 siitä maksamaan, joka on jonkinlainen avustus, mutta totta kai sitten taiteen kehittämisen puolelta tulee, OKM:n puolelta, rahoitusta, mutta kyllä se kaikkein tärkein on se, että me saataisiin tämä viheliäinen virus kuriin. Se on se varmin tapa, että nämä kyseiset henkilöt pääsisivät taas työhön kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Eduskunnan vanhan käytännön mukaan, jos kesken täysistunnon soi puhelin, niin silloin tarjoaa kahvit koko porukalle, niille ketkä ovat salissa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.8. Suullinen kysymys kulttuurisestelistä virtuaalisiin kulttuuritapahtumiin (Hussein al-Tae sd)

Suullinen kysymys SKT 45/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Tae.

Keskustelu

17.01 Hussein al-Tae sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Kysyisin tästä samasta tematiikasta, mutta tällä kertaa ministeri Vanhaselta. Totta tosiaan kulttuurialalla ei ole pystytty tekemään töitä pitkään aikaan, jo vuoteen, ja itse asiassa LiveFIN ry pitää huomenna kello 14.05 hiljaisen hetken kulttuurialan puolesta, ja se on hiljainen hetki kaikissa radiokanavissa.

Tämä hätä on nyt kuultu, ja nyt on aika toimia. Yksi asia, jota on kyselty viime aikoina, liittyy näihin kulttuuriseteleihin. Niitä on voinut etänä käyttää liikuntapalveluihin mutta ei kuitenkaan kulttuuritoimintaan. Tämä olisi selkeä toimi, jolla tätä kulttuurialaa ja freelancereita tuettaisiin. Oletteko harkinnut nyt ottaa tämän johdonmukaisesti käyttöön niin liikunta-alalla kuin kulttuurialalla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Vanhanen.

17.02 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari viikkoa sitten pyysin tähän liittyvää valmistelua, ja siitä esitys on valmistumassa. Muutaman viikon sisällä saadaan se eduskuntaan. Rajasin sitä pyyntöäni niin, että sitä voi käyttää tilaisuuksiin, jotka sillä hetkellä järjestetään, joihin voi ostaa lipun netissä, eli ei siis tallenteiden katsomiseen. Silloin se kohdistuisi tässä ja nyt tehtävään kulttuuriväen työhön, siitä pääsylipun maksamiseen.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Tämä on hyvä esimerkki siitä, että aikanaan kulttuuri- ja liikuntaseteliä kun oltiin säättämässä, eikä osattu ajatella, että näitä voitaisiin livestriimauksellakin katsoa. Se kertoo tekniikan muutoksesta, ja on hyvin luontevaa, että tällainen muutos voitaisiin tehdä pysyväksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.9. Suullinen kysymys koronarajoituksista Suomessa (Ano Turtiainen at)

Suullinen kysymys SKT 46/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Turtiainen.

Keskustelu

17.02 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Eduskunta on jo vuoden ajan vakavasti rajoittanut suomalaisten ihmisten elämää tässä maassa. Tällä viikolla on suljettu majoitus- ja ravitsemuspalvelut ja aiheutettu yrityksille suurta vahinkoa. Nyt ollaan siirtämässä vaalejakin ja juonitaan jo ulkonaliikkumiskieltoakin, joka loukkaisi pahasti perusoikeuksia. Tämä kaikki on äärimmäisen epäilyttävää toimintaa. Kysynkin pääministeriltä: jos selviää, että tätä maata onkin korona-aikana kauttanne johdettu ulkomailta, mitä luulette, tuleeko Puolustusvoimat puuttumaan [Puhemies koputtaa] asiaan? — Kiitos. [Paavo Arhinmäki: Foliohattu!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, pääministeri Marin.

17.03 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys oli sen verran erikoinen — en oikein tiedä, mihin sillä viitataan — että siihen on myös hyvin vaikea vastata. Voin vakuuttaa, että valtioneuvosto toimii Suomen eduskunnan luottamuksen varassa ja sen parhaan asiantuntijatiedon valossa, minkä me saamme terveystieteiläisiltä ja muilta yhteiskunnallisilta toimijoilta. Pyrimme tekemään vastuullisia päätöksiä, ja me tiedämme, että koronatilanne on erittäin vakava ja jos me emme siihen vakavasti suhtaudu ja rajoitustoimia tee vastuullisella tavalla, niin tilanne tulee myös täällä pahenemaan. Se vastaavalla tavalla taas monissa maissa on tarkoittanut sitä, että talous kärsii vielä enemmän, yritykset kärsivät vielä enemmän ja joudutaan ottamaan vielä kovempia rajoitustoimia käyttöön, kun tilanne ajautuu hallitsemattomaksi ja ajaudutaan suoraan sanottuna katastrofaaliseen tilanteeseen. Eli voin kyllä vakuuttaa, että hallitus pyrkii vastuullisella tavalla toimimaan ja me toimimme Suomen eduskunnan luottamuksen varassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2021 vp

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 1/2021 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 8.3.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

Voimaantulosäännös

Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Esitän, että voimaantulosäännös hyväksytään siinä muodossa kuin se on vastalauseessa esitetty.

Mikko Lundén ps: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Satosen tekemää esitystä.

Arto Satonen ehdotti Mikko Lundénin kannattamana, että voimaantulosäännös hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 22; poissa 146 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 11/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 13/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain sekä laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 5/2021 vp

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 10/2021 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 237/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 237/2020 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 6/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 1/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu on päättynyt. [Leena Meri: Minulla oli puheenvuoropyyntö!] — Ahaa, hetkinen. Kohdassa 8, kyllä. — Edustaja Meri, tulkaa toki puhumaan. [Leena Meri: No kiitos. Minä jo ajattelin, olenko minä tulossa väärää puhetta pitämään.]

Keskustelu

17.10 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Elikkä kysymyksessä on hallituksen esitys vankeuslain, tutkintavankeuslain, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus tämentää Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia ja rekistereiden tietosuojasisältöä koskevia säännöksiä vastaamaan Rikosseuraamuslaitoksen laissa asetettuja tehtäviä. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen tiedon luovuttamista koskevaa sääntelyä muutetaan siten, että poliisi tai muu esitutkintaviranomainen voi nykyistä paremmin saada Rikosseuraamuslaitokselta tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Edelleen esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitos voi osallistua poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteisen rikos-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

tiedusteluyksikön toimintaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan vankien rahankäytön valvontaan liittyvää sääntelyä sekä teknistä valvontaa vankilassa koskevaa sääntelyä.

Lakivaliokunta pitää mietinnössään esityksen tavoitteita Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin sekä muiden esitutkintaviranomaisten yhteistyön parantamisesta ja selkeyttämisestä tärkeänä. Niin ikään ehdotetut muutokset ovat merkityksellisiä vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamisen kannalta. Lakivaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muutamin muutosehdotuksin, joista osa liittyy perustuslakivaliokunnan esityksestä tekemiin huomioihin.

Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan tarkistuksia muun muassa siltä osin, että sääntelyä ja Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä vastaavasti myös vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa henkilön katsastusta koskeva ilmoituksen toimivaltuus ei enää ole kytketty rikoksen selvittämiseen vaan vankilan järjestykselle ja turvallisuudelle taikka vangin hengelle tai terveydelle aiheutuvaan vakavaan vaaraan.

Maksukortin käytön valvontaa koskevan sääntelyn osalta valiokunta ehdottaa sääntelyä tarkistettavaksi muun muassa siten, että niin sanottu erityisen valvonnan edellytys sidotaan perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla välttämättömyyседellytykseen. Samoin valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan edellyttämän johdosta tarkistuksia säännökseen, joka koskee tietojen saamista maksupalvelun tarjoajalta maksukortin käytön hallinnointia varten.

Tekniseen valvontaan liittyen lakivaliokunta ehdottaa muun muassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn johdosta sääntelyä liittyen teknisen valvonnan tallenteiden käyttötarkoitukseen ja säilyttämisaikaan.

Lakivaliokunta ehdottaa myös tarkistuksia, joilla mahdollistetaan tiedon luovuttaminen Rajavartiolaitokselle vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, jos tieto on tarpeen henkilön maasta poistamiseksi. Vastaavasti valiokunta ehdottaa, että laitossijoitustiedon luovuttaminen on mahdollista myöskin Poliisille ja Maahanmuuttovirastolle. Henkilötietojen suojaan ja tietojen arkaluontoisuuteen liittyvistä syistä valiokunta ehdottaa tarkistuksia muun muassa säännöksiin, jotka koskevat ilmoituksia esitutkintaviranomaisille Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoidossa ilmenneistä tiedoista, sekä turvallisuustietorekisterin tallennuskynnykseen.

Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan lisäksi myös muita, osin teknisempiä muutoksia hallituksen esitykseen.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on vain osittainen uudistus, eikä hallituksen esityksen yhteydessä ole kokonaisvaltaisesti arvioitu muun muassa vankeuslain ja tutkintavankeuslain toimivaltuuksien käytön edellytysten sanamuotoja, eikä esityksessä ehdoteta muutoksia toimivaltasäännösten sääntelytekniikkaan. Hallituksen esityksen yhteydessä saamansa selvityksen valossa lakivaliokunta pitää mietinnössään erittäin tärkeänä, että vankeuslaki, tutkintavankeuslaki ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettu laki samoin kuin edellä mainittuihin liittyvä muu merkityksellinen lainsäädäntö otetaan kokonaisvaltaisen uudistustyön kohteeksi. Tässä uudistustyössä tavoitteena olisi sääntelyn kokonaisvaltainen uudelleentarkastelu siten, että sääntely vastaa perustuslain, kansainvälisten ihmisoikeussopimusten sekä uudistuneen Euroopan unionin ja kansallisen tietosuojalainsäädännön asettamia vaatimuksia.

Lakivaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän 4. lakiehdotuksen. Valiokunta esittää, että edus-

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

kunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Valiokunnan muutosehdotukset ilmenevät mietinnöstä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, kiitos. — Ja edustaja Autto.

17.16 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos lakivaliokunnalle hyvästä työstä tämän mietinnön kanssa, ja kiitos tietysti hallitukselle hyvästä esityksestä. Uskon, että eduskunta voi olla hyvin yksituumainen tämän lain hyväksymisessä.

Teemahan on tietysti mitä tärkein, ja oikeastaan olisin, arvoisa puhemies, halunnut kysyä hieman myöskin lakivaliokunnan puheenjohtajalta, edustaja Mereltä, joka hyvin äsken edellä esitteli tämän mietinnön, että kun tässä valiokunta haluaa uudistaa tätä lainsäädäntökokonaisuutta, niin toivooko valiokunta myös ikään kuin hieman laajempaa tarkastelua: sitä, että kun ajatellaan, että totta kai vankeusrangaistuksella sinänsä on tarkoitus ihmisen vapauden viemisellä toimeenpanna rangaistus, jonka laki ja tuomioistuin on määrännyt henkilölle, niin kuitenkin mahdollistettaisiin myös henkilön tämmöinen yhteiskuntakelpoisena paluu takaisin yhteiskuntaan sitten vankeusrangaistuksen kärsittyään. Ja sehän ei todennäköisesti onnistu, jos esimerkiksi siellä vankeuden aikana vaikkapa käytetään päihkeitä, huumeita, ja se kierre sitten jatkuu laitokseen mentäessä sen ajan, mitä laitoksessa ollaan, ja johtaa sitten rikoskierteen jatkumiseen myöskin vankeusrangaistuksen jälkeen. Onko nimenomaan tämäläisiä uudistuksia tarkoitus tehdä tähän rikosseuraamustoimintaan vai minkälaisia nyt sitten kun tätä lausumaa olisimme hyväksymässä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

17.18 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Meri kuvasi hyvin tätä asian käsittelyä lakivaliokunnassa. Haluan itse myöskin nostaa sieltä mietinnöstä erityisesti esiin tämän valiokunnankin korostaman tarpeen arvioida, tehdä ikään kuin se kokonaisarviointi vankeuslain ja tutkintavankeuslain toimivaltuuksista ja siitä sääntelystä, erikseen mainittuna vielä tämä muutoksenhakua ja muutoksenhakukieltoja koskeva sääntely.

On todella tärkeää, kuten edustaja Auttokin edellä totesi, että me rikosseuraamusten aikana mahdollistetaan mahdollisimman laajasti se vankien ikään kuin normaali yhteiskunnallinen elämä, jotta myöskin sitten se paluu sieltä vankeusrangaistuksesta vapauteen sujuu mahdollisimman sujuvasti. Ja toisaalta myöskin pidän ihan periaatteellisella tasolla todella tärkeänä, että se vankien perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen turvataan kaikissa tilanteissa ja että sitä pidetään myöskin meidän vankeuslakia ja tutkintavankeuslakia koskevan sääntelyn ikään kuin johtolankana ja johtavana ajatuksena, ja tästä näkökulmasta tätä kokonaisarviota myöskin on syytä tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen.

17.19 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vankeusajan yhtenä tavoitteena on tukea vangin valmiuksia rikoksettomaan elämään. Viime aikoina on ollut keskustelua vakavasta järjestäytyneen rikollisuuden toiminnasta vankiloissa. Rikosten jatkaminen vankiloissa osoittaa, että lainvalvontaviranomaisten ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyölle on tarvetta.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Tavoitteeksi tulee nykyistä selvemmin asettaa myös rikosten jatkamisen estäminen vankeusaikana. Näillä ehdotetuilla lainmuutoksilla selkeytetään ja parannetaan viranomaisten tiedonvaihdon edellytyksiä, tehostetaan vankilaturvallisuuden kehittämistä ja erityisesti rikollisuuden ennaltaehkäisemistä. Yhteistyön varmistaminen lainsäädännöllisesti eri osapuolten välillä on tärkeää. Rikosseuraamuslaitos on lainvalvontaviranomaisten keskeinen yhteistyökumppani. Hallintovaliokunta piti tärkeänä, että tiedonkulku Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin sekä muiden esitutkintaviranomaisten välillä on mahdollisimman joustavaa ja nopeaa tarvittava tietosuoja huomioiden.

Perustuslakivaliokunnassa annoimme esityksestä lausunnon maksukortin ja vankien rahankäytön valvontaan liittyen. Edellytimme lakiehdotuksien täsmentämistä, jonka lakivaliokunta on toteuttanut. Ehdotus on oikein tarpeellinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

17.21 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Nostan tästä valiokunnan mietinnöstä esiin tämän kohdan, jossa Rikosseuraamusvirasto voi nyt luovuttaa tietoja poliisille, Maahanmuuttovirastolle ja vastaanottokeskukselle. Tämä on ollut sellainen ongelma, jonka itse asiassa hallintovaliokunta jo lähestulkoon vuosi sitten antamassaan lausunnossa nosti esiin, eli poliisi ei esimerkiksi täytäntöönpanokelpoisen maastapoistamispäätöksenkään myötä saanut aiemmin nyt sitten tietoja sieltä vankilasta, mihin vanki on sijoitettuna, jotta voidaan maastapoisto tehdä siinä kohtaa, kun vanki vapautuu. Tässä esityksessä nyt viimein korjataan tämä ongelma, joka koettiin ongelmaksi sekä Rikosseuraamuslaitoksessa mutta myös poliisissa, ja itse asiassa tähän on myös lisätty sitten Rajavartiolaitos, jossa on myös ollut tätä tiedonsaantiongelmaa.

Mutta edustaja Meri varmasti vastaa tässä tarkemmin tähän edustaja Auton esittämään kysymykseen siitä, mitä on tulossa, mutta totean sen, että lähtökohta vankeusrangaistuksessa on se, että vanki sieltä sitten kuntoutuu yhteiskunnan jäseneksi. Eilen MTV3 lähetti Rikospaikka-ohjelman, jossa oli Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuusjohtaja Ari Juuti haastattelussa, ja siinä käytiin juurikin näitä asioita läpi. Ja tilastot ovat kyllä karua kertomaa, eli vankilaan palataan. Kun puhutaan pidempiaikaisista vangeista, niin 50 prosenttia palaa, ja järjestäytyneen rikollisuuden osalta prosentit ovat vielä hurjempia, eli kolmen vuoden kuluttua sinne on palannut noin 80 prosenttia vangeista ja viiden vuoden kuluttua 90 prosenttia vangeista. Eli kyllä tämä ihan todella, todella suuri ongelma on.

Tämä Ari Juuti nosti tässä kyseisessä haastattelussa esiin myöskin tällaisen jr-exit-toiminnan, jota he ovat tehneet. Sen on suorittanut 15 vankia, ja heistä kukaan ei ole palannut takaisin, mutta se määrä, joka on kiinnostunut menemään tämmöiseen ohjelmaan, on kyllä hyvin pieni. Että siinä mielessä kysymykseen oli erittäin aiheellinen, ja jos tähän vastaus löytyisi, että millä tavalla saadaan tilanne siihen, että vankilaan ei palata uudelleen, niin sitä varmasti monet muutkin käyttäisivät. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

17.24 Heikki Autto kok: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tosiaan kiitos edustaja Rantaselle tästä puheenvuorosta. Ja uskon, että edustaja Hyrkönkin kanssa olemme asiasta täysin samaa mieltä. Haluan vielä tosiaan ihan varmuudenkin vuoksi tässä täsmentää sitä, että kun edustaja Hyrkkö hyvin puhui tästä niin sanotusta normaalista elämästä, ja varmasti me

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

tässä koemme, että normaaliin elämään ei kuulu esimerkiksi huumausaineiden käyttö, niin valitettavasti tietysti hyvin moni sitten niistä suomalaisista kanssaihmisistämme, jotka päätyvät vankiloihin, on joutunut siihen valitettavaan todellisuuteen, että huumausaineet ovat heille arkea. Tässä mielessä vankeusaika ei saa olla heille sitä normaalia elämää, jossa ne huumeet ovat edelleen läsnä, vaan se kierre täytyy pystyä katkaisemaan.

Ja tässä mielessä, kun ajattelemme, että on hyvä, että vankeusrangaistuksen aikana voi vaikkapa opiskella ja kehittää itseään, osallistua työn tekemisen kautta sitten omien valmiuksien kasvattamiseen siihen vankeusajan jälkeiseen elämään ja palvella yhteiskuntaa muutenkin, niin sen kaltainen normaalielämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että esimerkiksi huumausaineet voivat päätyä sinne vankilaan, vaan kyllä vankiloiden täytyy olla täysin yksiselitteisesti huumevapaata aluetta, ja se on niin vankien kannalta tärkeää kuin vaikkapa sitten heidän täällä vankilan ulkopuolella olevien perheenjäsentensä kannalta tärkeää, ja se on varmasti ennen kaikkea tärkeää myöskin esimerkiksi Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöiden turvallisuuden kannalta, eli tässä mielessä painotan sitä asiaa näissä tulevaisuudistuksissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

17.25 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vastaan nyt ensin lakivaliokunnan puheenjohtajan roolissa ja sen jälkeen tuon vähän omia näkemyksiäni.

Eli tosiaan tämä hallituksen esitys täsmentää Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia ja rekistereiden tietosisältöä koskevia sääntöjä ja tiedon luovuttamista koskevia sääntöjä ja tämäntyyppisiä säädöstöjä. Ja kokonaisuudistustoiveissa ollaan nimenomaan kiinnitetty juuri näihin seikkaperäisesti huomiota — nämä ovat sivulla 7. Oikeusministeriön on vuoden 20 aikana pitänyt laatia tällainen arviomuistio, ja se on tarkoitus saada nyt keuhällä 21 valmiiksi ja käynnistää työryhmävalmistelu. Tietenkään en tiedä, onko siellä sitten jotain muita tällaisia rikosseuraamukseen tai vankeinhoitoon liittyviä esityksiä — en osaa siitä tarkemmin sanoa — mutta tämä esitys koski sitä, ja pidimme sitä toivottavana.

Ja nyt siirryn sitten pois tästä puheenjohtajan roolista. En esitä tässä sitä, mitä valiokunta on mietinnössään todennut.

Toitte esille tästä yleisempää kriminaalipoliittista keskustelua. Henkilökohtaisesti toivoisin, että meillä siirryttäisiin enemmän järjestelmään, jossa vaarallisia vankeja ei päästetä ulos. Eli vaarallisuusarvion pitäisi olla se mittari, pääseekö henkilö ehdonalaan vapautteen vai ei. Meillähän järjestelmä rakentuu tällä hetkellä sille, että on tietty rangaistus. Ensinnäkin jos teet useamman, saat tietyt paljousalennukset, mikä on monien mielestä täysin epäoikeudenmukaista, sen jälkeen tuomioistuin tosiaan määrää nyt vaikka 5, 6 vuotta, ja sen jälkeen ensikertalaisuuden vuoksi puolitetään se istuminen tai sitten on kaksi kolmasosaa. Ja nämähän ovat semmoisia alennuksia, mitä Suomen järjestelmässä tulee.

Itse toivoisin, että istutaan harkinnan mukaisesti teosta riippuen ilman tällaisia paljousalennuksia ja että kun henkilö on syyllistynyt vakavaan terveyteen tai henkeen kohdistuvaan rikokseen, niin aina pohdittaisiin sitä vaarallisuutta: voidaanko henkilöä, kun rangaistus on kärsitty, päästää yhteiskuntaan täysin vapaaksi, vai tulisiko hänet hoitoonohjata? Meillä on ollut tällaisia säädösmahdollisuuksia aikanaan, mutta niistä on luovuttu. Ja toivoisin, että tällaisiin vakaviin rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden vaarallisuusarvio painaisi yhteiskunnassa enemmän.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Ja tuossa edustaja Rantanenkin toi erittäin hyvin esille tämän vankilamaailman muuttumisen. Siellä vankilahenkilökuntaan kohdistuu hyvin paljon uhkaa näistä erilaisista jengeistä ja yksittäisistä henkilöistä. Monesti tuntuu, että meillä se painopiste on siinä, että pohditaan yksittäisen vangin perusoikeuksia eikä aina niin muisteta ajatella sitä, että kysymys on kuitenkin rangaistuksesta. En tietenkään tarkoita sitä, että siellä mitään ylimääräistä tarvitsee mielivaltaisesti puuhastella, mutta eihän se nyt voi niinkään olla, että siellä ollaan niin kuin oltaisiin siviilissä — eihän se nyt tietenkään olisi edes rangaistus enää sen jälkeen.

Tuosta, mitä puhuitte huumausaineista ja muista: Kyllähän siellä nyt ehkä aikaa käytetään sen tyyppisiin asioihin, mitkä ovat epäoleellisia. Meillä on lakivaliokunnassa tämä kansalaisaloite kannabiksen käytön dekriminialisoinnista. En siihen nyt sen enempää ota kantaa, mutta joskus miettii, että meillä olisi tärkeämpiäkin asioita yhteiskunnassa kuin pohtia, kuinka ihmiset voivat käyttää päihteitä paremmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

17.29 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Autolta tuli tärkeä huomio. Ajatellen, että keskustelu siitä, miten me parannamme sitä vankeusaikana tapahtuvaa valmistautumista vapauteen, on todella tärkeää, oli sitten kyse niistä mahdollisuuksista vaikkapa kouluttautua, tai siitä, millaista tukea esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeongelmien hoitoon siellä vankeusaikana saa, jotta niistä olisi mahdollisuus kuntoutua sitten myös sitä vapautta ajatellen. Tämä on itse asiassa tosi keskeinen osa myöskin sitä ajatusta ja mahdollisuutta elää ihmisarvoista elämää niin vankeuden aikana kuin myös sen vankeuden jälkeen, ja siihen tietenkin paitsi lainsäädännön niin myös resurssien pitää turvata mahdollisuus.

Ehkä edustaja Merelle voi todeta, että en usko, että kukaan tässä salissa haluaa miettiä, miten ihmiset voivat käyttää päihteitä helpommin kuin nykyään. Vaan kyse on juuri myöskin siitä, miten varmistamme, että se päihteiden käyttö, päihderiippuvuus ei muodostu kenellekään sitten sellaiseksi elämänmittaiseksi poluksi, josta ei myöskään pääse koskaan eroon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

17.30 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Vielä aivan lyhyt puheenvuoro. Edustaja Autto nosti erinomaisesti esiin tämän vankilaturvallisuuden, joka on ollut tässä viime aikoina aika paljon tapetilla ja ihan aiheesta. Se huoli on noussut nimenomaan sieltä vartijoista, ja tältä osin on syytä tietysti tehdä kaikkensa täällä lainsäädännön kanssa, että voimme mahdollistaa mahdollisimman turvallisen työssöolon myös sinne vartijoille.

Noin muutoin on pakko nostaa tässä kohtaa, en halua pitkittää tätä keskustelua, mutta hiukan oudoksun sellaista ajatusmallia, mitä on alkanut hiukan nyt näkyä, että tämä koko vankeusrangaistus olisi perus- ja ihmisoikeuksien vastaista, joka ajatusmalli on kyllä kestämätön. Sen lisäksi, että vankeusrangaistus turvaa muita ihmisiä eritoten silloin, kun me puhutaan vakavista henkeen ja terveyteen kohdistuvista tai seksuaalirikoksista, se on mahdollisuus myöskin katkaista se rikoksen tie, ja tältä osin pidän todella erikoisena sitä ajatusta, mitä on ruvennut pikkuhiljaa kuulumaan. Kaikki me ymmärrämme sen, että varsinkin Suomessa vankeusrangaistusta ei kovin lievissä rikoksissa käytetä, ja tältä osin on syytä pitää tämä kyllä jatkossakin keinovalikoimassa ja myös sellaisessa valikoimassa,

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

joka todella on rangaistus, ettemme lähde sitten överiksi viemään näitä ajatuskulttuureja sen lisäksi, että haluaisimme luopua kriminalisoinneista erilaisissa sellaisissa asioissa, joissa voidaan pohdiskella, että pitäisikö ennemminkin hoitaa. Nimittäin niitä on muitakin kuin pelkästään huumausaineiden käyttäjät, joista voitaisiin ajatella, että olisivat hoidon tarpeessa, ja tältä osin tie on tietysti auki muun muassa pedofiliaan ja niin päin pois. Toiset katsovat, että sitäkin pitäisi hoitaa, eikä rangaista. Keskustella aina voi, mutta toivon, että tämä meidän asennekehikko ei kuitenkaan kovin laajasti siirry tähän suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Hyrkkö.

17.33 Saara Hyrkkö vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! En halua pitkittää keskustelua, mutta pakko nyt vain todeta, että en ihan tiedä, mihin edustaja Rantanen viittaa puhuessaan siitä, että jossain esitettäisiin ajatuksia, että vankeusrangaistukselle itsessään ei esimerkiksi olisi paikkaa yhteiskunnassa tai tarvetta missään tilanteissa tai se olisi ihmisoikeuksien vastainen. Pidän sitä ehkä jonkinlaisena olkiukkona.

Mutta tosiasia on se, että ihmisoikeudet ja ihmisarvo kuuluvat myös vankeudessa oleville. Ei ole kauhean muodikasta puolustaa vankien ihmisoikeuksia, mutta sitäkin meidän on tehtävä, koska jos me ikään kuin riisumme ihmisoikeudet joltain ihmisryhmältä, niin silloin ne menettävät merkityksensä. Ja siitä tässä on minusta kysymys, että kun me teemme vankeja koskevaa sääntelyä, niin me arvioimme hyvin tarkkaan, mitkä ovat ne välttämättömyysperusteet, joilla vaikkapa jossakin perus- ja ihmisoikeudessa tai henkilötietojen suojassa, yksityisyydensuojassa voidaan sitten poiketa muita ihmisiä koskevasta sääntelystä. Siitä on kysymys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Rantanen.

17.34 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! En omassa puheenvuorossani viitannut lainkaan edustaja Hyrkkön puheenvuoroihin vaan tällaiseen keskusteluun, mitä olen yhteiskunnassa muualla havainnut, ja totean, että kukaan ei varmastikaan tässä salissa esitä eikä tule esittämään sitä, etteivätkö ihmis- ja perusoikeudet kuuluisi vangeillekin. Siitähän näissä kaikissa meidän lakiesityksissä on kysymys. Mutta tarkoitin omassa puheenvuorossani sitä, että toivon sen tyyppisestä överiksi menosta, että emme lähde kulkemaan sitä tietä, jossa ei sitten rajaa enää löytyisi. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 6/2020 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 135/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2021 vp

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Kiuru.

Keskustelu

17.35 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Tästä lakiesityksestä täytyy antaa hallitukselle kiitosta. Kaikki sellaiset toimet ja asiat, jotka parantavat suomalaisten turvallisuutta ja reagoivat niihin kansainvälisiin trendeihin, jotka heikentävät mahdollisesti suomalaisen turvallisuutta, ovat tervetulleita.

Muutama vuosi sitten eduskunta kovan ja monen valiokunnan perusteellisen työn jälkeen hyväksyi tiedustelulainsäädännön, ja sen kokemuksen perusteella, mikä meillä on, se lakiuudistus on onnistunut, ja se, että nyt tehdään tähän terrorismin rahoittamiseen liittyvään asiaan muutoksia, rahoittamisen yritykseen ja rahoittamiseen, on erittäin hyvä asia.

Kaikessa toiminnassa ihmisten hengen, terveyden ja turvallisuuden on oltava ensisijaisia asioita, niin kuin tässä lakivaliokunnan mietinnössä todetaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen.

17.37 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Luottamukseen, avoimuuteen ja demokratiaan perustuvassa yhteiskunnassamme ei tule olla tilaa terroristiselle toiminnalle tai sen rahoittamiselle. Esityksen mukaan uutena rikoksena säädetään rangaistavaksi myös yksittäisen terroristin rahoittaminen. Tämä lainmuutos on tarpeellinen, ja sitä tukevat myös kansainvälisten toimielinten arviot Suomen rangaistussäännöksistä.

Terrorismin torjunnan painopiste on Suomessa ennaltaehkäisyssä ja ennalta estämisessä, jossa rahoittamisella on tärkeä rooli. Myös Suomesta lähetetään rahalahjoituksia konfliktialueille, mitä tulee valvoa. Konfliktialueilla jo pienilläkin summilla pystytään varustamaan ja tukemaan terrorismiryhmiä merkittäville tavoille.

Terrorismirikokset ovat yhteiskunnan perustoimintoja sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti vaarantavia rikoksia. Terrorismirikoksiin liittyvien lakien on kaikilta osin oltava ajan tasalla. Keskusta antaa hallitukselle tukensa, että se tuo uutta lainsäädäntöä eduskuntaan. Pidämme äärettömän tärkeänä, että kaikesta terrorismiin liittyvästä toiminnasta tehdään asiantuntijoiden esityksen mukaisesti laajemmin rangaistavaa kuin se on nykyisellään. Ennen tai myöhemmin tarvitaan terrorismilainsäädännön kokonaisuudistus. Katsomme myös, että kansainvälisten terroristiryhmien lisäksi tulee arvioida kotimaisten ääriliikkeiden toimintaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 135/2020 vp sisältyvien 1.-9. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 21/2021 vp

10. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta

Muu asia M 2/2021 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 1/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 11.3.2021 pidettävään täysistuntoon.

11. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 106 §:n 1 momentissa ja 107 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta

Muu asia M 1/2021 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 11.3.2021 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 11.3.2021 klo 17.50. Täysistunto lopetettiin klo 17.40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola